

Zondag 20 februari 2022

Zevende zondag door het jaar

Eerste Lezing: Samuël 26, 2. 7-9. 12. 12-13, 22-23

Evangelielezing: Lucas 6, 27-38

Overweging

Ik ken een man, wiens moeder gedurende de Tweede Wereldoorlog jaren in een Jappenkamp zat opgesloten onder erbarmelijke omstandigheden. Ze zag daar veel mensen sterven van hongersnood en allerlei andere ontberingen.

Op een dag vroeg ze haar zoon of hij voor haar een nieuwe TV wilde kopen. De oude Philips TV was stuk. Natuurlijk wilde hij dat doen en een paar dagen later kwam hij bij haar met een grote kartonnen doos met daarin een spiksplinternieuwe TV.

“Hier Mam, deze krijg je van mij cadeau.” Ze keek naar de doos en werd verschrikkelijk kwaad. “Hoe kun je mij dat aandoen! Ik heb je altijd gezegd, dat ik géén Japanse electronica in huis wil. Dit is een Japanse Sony TV!”

“Ja maar, Mam, dit is echt op dit moment de beste TV en vind je niet, dat je er nu, na zoveel jaren (het was 1985) eens mee op moet houden om alles wat met Japanners te maken heeft, te veroordelen”.

Ze zei: “Je weet niet waar je het over hebt” en liep weg.

Een ander verhaal:

Wij allemaal kennen de man, die naar verzoening streefde met zijn ergste vijanden: Nelson Mandela. Zoals hij zijn er vast ook meer mensen geweest in de geschiedenis. Maar met de verspreiding van het nieuws via de televisie kwamen verhalen over zijn gevangenschap rechtstreeks in onze huiskamers naar binnen. Zo ook verhalen over zijn strijd voor gelijkheid tussen mensen, verhalen over het zoeken naar verzoening tussen mensen, die tot dan toe elkaars vijanden waren geweest. Voor velen van ons werd hij de verpersoonlijking van wat ons vandaag in het Evangelie wordt aangereikt: hebt uw vijanden lief.

De verhalen van de moeder en van Nelson Mandela zijn verhalen, die heel beeldend zijn, maar ze hebben misschien tegelijk weinig met ons eigen leven te maken. Daarvoor zijn ze te extreem. En dat vastgesteld hebbend, zouden we ons af kunnen vragen hoe we de boodschap uit het Evangelie van vandaag meer óns verhaal kunnen maken.

Zoals Lucas ons het verhaal van Jezus vertelt, maakt Jezus al meteen korte metten met de gemakkelijke weg. En dáár kan ik in meegaan. Natuurlijk is het heel eenvoudig om iemand positief te benaderen, wanneer je door die persoon ook zelf positief wordt benaderd. En natuurlijk is het weinig pijnlijk om eens wat aan een ander te geven, wanneer je kan verwachten, dat die ander jou op zijn tijd ook wel weer wat terug zal geven.

Het wordt lastiger om iemand positief te benaderen, wanneer het een beetje schuurt. Wanneer ik u zou vragen: denk eens aan iemand, die jij als jouw vijand beschouwt, dan zult u misschien niemand weten....

Het wordt misschien gemakkelijker wanneer ik u vraag: bedenk eens iemand, die u zelf misschien een beetje mijdt, die u een beetje links laat liggen of iemand, die zogenaamd niet uw type is...

Misschien kunt u zich al beter iemand voor de geest halen, dan toen ik u vroeg of u zich een vijand voor de geest wilde halen.

Natuurlijk heb ik zelf ook bij de voorbereiding gedacht aan mensen, die ik in het verleden en ook nu heb ontmoet en met wie ik het contact juist meed in plaats van aan ging. Ik herinnerde me een situatie uit mijn studententijd, toen ik net aan kwam als student. Ik ontmoette in week twee een meisje, waar ik meteen een klik mee voelde. We kwamen uit eenzelfde soort gezin, hadden bij dezelfde zuster orde op de Middelbare School gezeten en we bleken zelfs nog een gezamenlijke kennis te hebben. We werden vriendinnen (en zijn dat nog steeds).

In diezelfde periode was er een jonge vrouw, die contact met ons zocht. Er waren weinig raakvlakken. Tot dan toe was ik een vrij braaf en volgzaam meisje geweest. Ook enigszins naïef. Ik was de oudste thuis en had zelfs niet echt gepuberd.

De ontmoeting met deze jonge vrouw was in die zin een openbaring, dat ik me voor het eerst bewust werd van hele nare kanten bij mezelf: ik was achterbaks, verzon smoesjes, misleidde. Dit alles om deze vrouw maar te kunnen vermijden en vooral op te trekken met mensen, die erg op mij leken.

Nu denk ik niet dat dit een heel uitzonderlijk verhaal is. Misschien kunt u zich verplaatsten in mij of misschien in de jonge vrouw. Ik vind het nog steeds verwerpelijk hoe ik me tot haar verhouden heb. Maar ik probeer om mezelf niet te hard daarover te veroordelen, maar mijn menselijke tekortkomingen wél onder ogen te zien.

Als we op deze wijze het verhaal van het Evangelie dichter naar ons toe kunnen brengen, kunnen we hier ook bemoediging uit halen. We hoeven geen Nelson Mandela ge zijn om in Jezus' voetstappen te treden. We zouden kunnen proberen om 'de ander' tenminste respectvol te benaderen. Zonder meteen kritiek te hebben of te geven. Te luisteren naar een ander en de ander oprecht proberen te begrijpen. Nieuwsgierig zijn naar een ander.

Wanneer we gehoor willen geven aan de oproep van Paus Franciscus om een synodale kerk te zijn, dan begint het met onze benadering van elkaar, waarbij misschien luisteren het kernwoord is.

Drie weken geleden volgde ik een avond, die door Wies Sarot werd geleid. Ze zag als een valkuil bij het onderling in gesprek gaan over ons geloof, dat we meteen zouden kunnen stranden bij het feit dat bijvoorbeeld vrouwen geen priester kunnen worden. Niet dat dit een onderwerp is, dat onbesproken zou moeten blijven. Maar zij raadde ons aan om binnen onze eigen geloofsgemeenschap eerst eens naar elkaar te luisteren. Om elkaar te vertellen hoe we ons geloof beleven. Op welke momenten ons geloof belangrijk is voor ons en wat ís eigenlijk het geloof voor de een en voor de ander. Geloofservaringen delen met elkaar. Mooie verhalen delen, waarin we vertellen op welke momenten we bemoedigd worden. En Wies Sarot herhaalde nog een keer: luister eens naar elkaar, veroordeel niet meteen en kom niet meteen met je eigen verhaal. Dit is een kans!

Terug naar mijn inleiding, waarin ik aan gaf, dat ik niet uit ervaring weet wat een vijand is. Dat ik niet uit ervaring weet wat een oorlogssituatie is. Gelukkig is dat de meesten van ons bespaard gebleven. Maar met een bang hart volg ik soms het nieuws over mensen, die in hun dagelijks leven bedreigd worden, bijvoorbeeld in Oekraïne. Dankbaar kunnen we zijn dat wij die dreiging van een vijand niet ervaren.

Maar laten we niet onderschatten, hoe vijandig wij en anderen tegenover elkaar kunnen staan, ook in tijden dat er helemaal geen oorlog is of dreigt. Dat onderkennen en daarvoor oog hebben kán ons helpen in de bejegening van een ander. Hopelijk geven de lezingen van vandaag daar bemoediging voor.

Janine Noten